

REDACȚIUNEA:

— CERNĂUȚI —

strada Treimei Nr. 12-L.

unde s'nt a se trimite tot felul de scrisori și articole.

Epistole nefrancate nu se printesc.

LUPTA

ABONAMENTELE:

Un an 2.— cor.

Jumătate de an . 1.— „

Un număr 14 bani

Apare:

în ziua Duminică a fiecărei luni.

Organul partidului social-democrat muncitoresc din Bucovina.

„Muncitori din toate țările, uniți-vă!

Muncitorii români față de izgonirea tov. Dr. Racovski.

Pe vreme ce clasele stăpînitoare serbează prin buhutiul tunurilor și prin praznice desfătătoare, plătite din banii norodului muncitor, ziua de naștere a 70-a a unui „străin“ ce șede pe tronul României, protestează poporul muncitor român în contra izgonirii din țară a unui cetățean român, consilier județean ales prin votul poporului, locotinent-medec în armata română și dobrogean băștinăș, a tovarășului nostru Dr. Cristea Racovski.

Iată o priveliște pentru neamul românesc și pentru întreaga Europă civilizată! La comanda unui străin ce șede pe tronul țării se execută prin ciocoi, ucigători de țărani români, izgonirea unui cetățean român, devotat luptător pentru drepturile poporului muncitor apăsător din România.

Ziua de 5 Aprilie st. v. are să rămîie adinc întipărită în amintirea muncitorilor români, dar și în aceia a stăpînitorilor apăsători.

În ziua aceea s'au întrunit cu mîile muncitorii din București, Iași, Galați, Ploești, Turnu-Severin, Focșani, Tulcea și Cernăuți spre a protesta în contra acestei purtări nerușinoase a stăpînitorilor din România. În toate adunările acele s'au arătat activitatea tovarășului Racovski, care din tinerețe a scris, a vorbit și luptat numai și numai în folosul poporului muncitor, din care pricină și-a atras ura celor puternici. „România Muncitoare“, foaia tovarășilor noștri din București, a scos o foaie deosebită de 4 pagini în podobită cu portretul tov. Racovski, care se ocupă

numai de lăutul lui cinstit și plin de zel pentru propagarea socialismului și înșiră în mai mult de 2 pagini toate cărțile, studiile și articolele scrise de acest mare cărturar al socialismului.

Din pricina lipsei de spațiu, noi amintim aici numai cele mai mari scrieri ale lui și anume: „Politi-

tica rusească în Orient“, o carte, care este socotită ca cea mai însemnată operă scrisă împotriva poliției cuceritoare rusești, cartea „Franța contemporană“ care se ocupă despre originile și istoria socială a Republicii a treia.

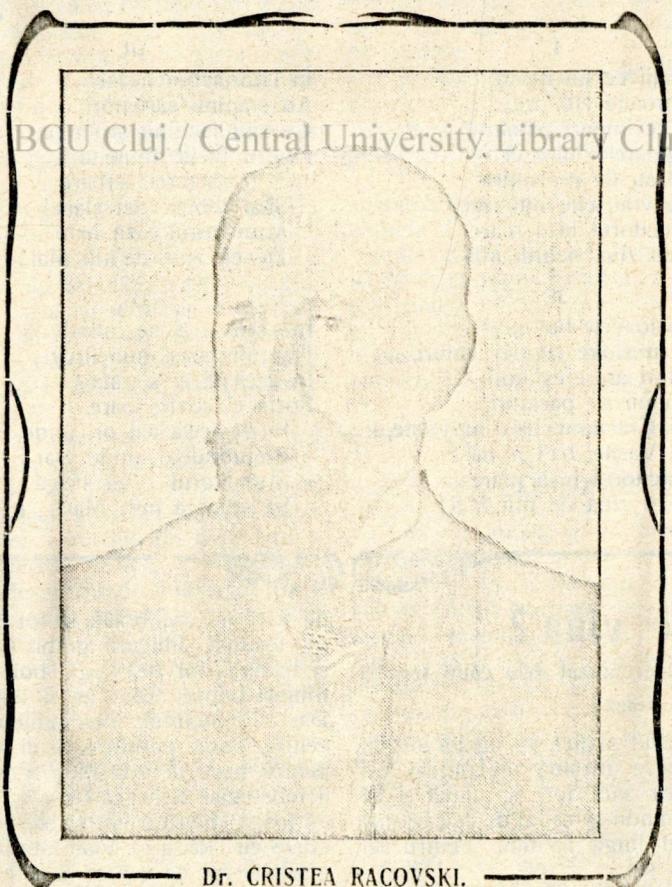
Din studiile mai mari amintim: „Meternich și vremea lui“; Biografiile unui număr însemnat de cături francezi; „Saint-Simon și influența lui asupra ideilor socialiste“ ș. a. m.

Tovarășul Racovski a colaborat și scrie și acum la cele mai mari reviste socialiste din lume; el a și scos alături cu tovarășii M. Gh. Bujor și George Grigorovici revista socialistă română „Viitorul Social“. Broșurile sale frumoase: „Socialismul și clasa Muncitoare“ și „Sindicatul Muncitoresc“ sînt

cunoscute și muncitorilor români din Bucovina.

Cele puține zise aici despre tovarășul Racovski arată îndestul, că e o rușine pentru statul actual român — pe care îngînații stăpîni îl numesc ca în rîs „România liberă“, a izgonit pe un asemenea bărbat.

Intrunirile de protestare au fost foarte mărețe; la București s'au întimplat după întrunire ciocniri sînge-

Dr. CRISTEA RACOVSKI.

roase cu poliția. La Cernăuți a avut loc întrunirea în Casa Muncitorilor, unde după o cuvîntare a tovarășului deputat Grigoroșevici s'au votat unanim următoarea

Moțiune:

Muncitorii romîni din Cernăuți, adunați în ziua de 5 Aprilie 1909 în Casa Muncitorilor, se asociază la protestul fraților lor din România contra expulzării tovarășului **Dr. Cristea Racovski** și declară că purtarea rușinoasă și barbară a guvernanților din România față de d-rul Racovski și de ceilalți muncitori izgoniți, jignește greu cinstea națiunii romîne.

Fraza ce o poartă veșnic în gură puternicii zilei din România despre „frații din țările subjugate“ pentru romîni ce trăiesc în țările aceste înseamnă — față de subjugarea muncitorimei romîne în țară și față de fără-de-legile comise în contra libertăților garantate prin constituția romînă, cari și-au ajuns culmea lor prin izgonirea tovarășului Racovski, — nu numai un cinizm barbar, ci tot odată și un imbold spre a înăspri și mai mult apăsarea lor.

Alăturîndu-ne deci la protestul fraților noștri din România, cerem și noi ștergerea acestei rușini naționale și îmbărbătăm pe muncitorii romîni de dincolo în lupta lor pentru readucerea tovarășului Racovski în țară cu strigătul:

Jos asupra rușinoasă!

Trăiască d-rul Racovski și ceilalți muncitori izgoniți!
Trăiască socialismul!

Ast-fel poporul romîn de pretutindeni și-a spus cuvîntul său de protest în potriua fără-de-legilor făptuite de guvernul „liberal“ din România.

Racovski care a avut încrederea muncitorimei, de a o reprezînta la congresele internaționale din Zürich (1893), Londra (1896), Paris (1900), Amsterdam (1904) și Stuttgart (1907) are de acum înainte, după atîtea suferinți suportate pentru cauza muncitorilor romîni, și mai mult încrederea întregului popor romîn. Acela și nu altul va hotări aceia, ce trebuie să fie, readucerea D-rului Racovski în țara poporului romîn!

Cîntecul 1-ului Mai.

I.

Impărații ce pe frunte
Au coroane cite trei,
Regii ce împart pămîntul
Și popoarele 'ntre ei
Zile au de prăznuire
Cîte vrei, cîte nu vrei.
Muncitorul însă n'are
Decît ziua de 'ntîi Mai!

II.

În ceasloavele bătrîne,
Scrise 'n slove cu trei caturi,
Sărbători are creștinul
Cîte popii au păcături,
Ba'i Crăciunu, ba sint Paște,
Ba'i Vasile, ba'i Mihai!
Muncitorul însă n'are
De cît ziua de 'ntîi Mai!

III.

În istoria omenească
Au stăpînii sărbători,
Ce sint lacrimi și sînge
Pentru bieții muncitori,
A înfrîngerii serbare
Și-al robiei trist ataiu!
Muncitorul însă nare
De cît ziua de 'ntîi Mai!

IV.

În această zi se 'ntînde
Danțul clasei muncitoare,
În această zi s'arată
Forța ei covîrșitoare.
Și de-aceia azi ori unde,
Pretutindeni, unde vrei,
Muncitorul vesel strigă:
Să trăiască intîi Mai! C. M.

A cui e vina ?

(Din viața unui muncitor neorganizat dela căile ferate.)

După Neagu.

Eri fusese bătut de șeful stației, că nu i-a îngrijit de porci și a lăsat să-i calce mașina un purcel. Eri fusese în slujbă și noaptea asta tot în slujbă și își înșelase odihna, mai rezemîndu-și capul de macaz, mai frîngîndu-și gîtul, moțîind lingă aparate. Pentru azi avea de eri poruncă de la șef.

— State, cînd vei eși din serviciu mîine dimineață să duci vaca cea roșie la taurul (buhaiul) conului Costache.

Conu Costache era moșier din apropiere, a cărei cireadă să tot fi fost cam mai la vre-o jumătate poștie de la gară. Acum State era pe drum, cu vaca de coarne și-și făcea socoteala, că n'o să-i mai rămînă ceas de odihnă din ziua asta.

— A dracului slujbă, zice State, mai smucind vaca

de frînghie, căci boiata se tot da după iarbă. Era vreme de toamnă. Plugarii grăbiau cu aratul. State îi vedea și hăulirea lor pe lingă boi îi pătrunde în suflet, îi frîngea inima. Ce n'ar fi dat el să fie printre dîșii. Dar el, pămîntul, trei prăjini și patru palme, cît îi venise parte pămîntescă, îl dăduse zălog cișmarului pentru niște datorii. Plug n'avusese. Pe al unchiașului îl moștenise neică-său Irimia. Avusese și el un cal, o mîrtoagă bătrînă și slabă, cu care băga în plug de-obște cu Radu și Vlad al Tudorei, dar cîte-și trele gloabele lor de cai nu făceau nici cît juncanii lui Neica Vasile, vecinu său. Primă-vara eșiau și ei cu gloabele înhamate la plugul de lemn, moștenirea lui Vlad de la părinți și zgîriau și ei pămîntul pentru 3—4 prăjini de porumb de om, ori ogor pe la boier. Dar plugăria lor, vai de lume. Astă primăvară, pe cînd se înfruptau din mămăligă și prazul adus prin traiste, le veni și lor să sfătuiască.

— Măi fraților, grăise State, încurcăm lumea de geaba. Asta-i arătură? Mai vedem noi porumb pe

urmele ci? Prăpădim vremea de pomană, zise și Vlad, stergându-și gura cu mîneca sumanului lui cîrpit.

— Ei, de mult mă gîndiam s'o dau la păcatele asemenea plugărie, înghină și Radu. Mai bine, să stai de geaba, de cît să bați așa apa în piua de pomana dracului . . .

Rămaseră cîte-și trei pe gînduri.

A doua zi cîmpul fu astîmpărat de gloabele și plugul lor de lemn. State se hotărîse pentru drumul de fier, Vlad să meargă la tîrg în „vardie“ și Radu luă calea muntelui, unde avea dus un cumnat la puțurile de păcură.

Șeful gării îl cunoștea de mult pe State. Nevastă-sa, de pe cînd era fată, slugărise pe la șef prin casă, dîndu-i-se în schimb voe să măture scuturătura de pe sub vagoane. Șeful îl știa de om supus. Cînd îi s'a înfățișat smerit, cu căciula în mînă, să-i ceară o slujbă, șeful l'a primit bucuros, mai ales că tot căta de mult să se descotorosească de un servitor de gară, care-i răspunsese „obraznic“ cînd vroi să-l batjocurească. Și pe deasupra nici copiii, nici nevastă-sa nu-i făceau nici un serviciu cît de mic pe acasă.

State fu tare bucuros de „bunătatea“ șefului, de a fi alungat pe cea, să-i facă lui loc.

La început serviciul îi se păru ușor. Leafă bună, 45 cor. lunar, locuință. E drept, cantonul era căpuit, o cameră de un alt servitor și o alta pentru vițelul d-lui șef. El trebuî să se mulțumească cu bordeiul din dosul stației, care era el cam strîmt, cam săpat de cîrțițe, cu scursori de apă pe prihice, dar era bine că era și atît.

Nevastă-sa mai rar cînd da pe la bordeiu. Toată ziua cu treaba pe la cînița d-lui șef. Mai cu spălatul, mai cu călcatul, ori cîrpitul, cînd nu era cu lipitul sau văruițul, îi mulgea vaca, îi îngrijea pasărele.

State mai avea și doi copii și un cîne. Copilul cel mare, între 6—7 ani, împreună cu cînele păștea toată ziua pe linie vacile d-lui șef. Cel mic, de țîță, răgușia plîngînd în bordeiu.

Cu încetul State își dădu sama în ce robie întrase. Dar ce era să mai facă? Calul își vinduse, petecul de loc la fel, casă n'avusese. Adică State își făcea socoteala, că n'ar mai avea ce căuta în satul lui. Și unde mai pui, ce-ar mai zice lumea. Mai ales că el plecase cu inima într'o nădejde plină.

Cînd se întorcea State cu vaca de la boierul Costache ziua cădea într'amurg. O răcoreală înviorătoare simția răsfrîngîndu-se de peste cîmp, din sus, din jos, de pretutîndenî. Razele soarelui, căzut pe după munții apusului, însingerau cerul într'un roșu aprins ca jarul. Nevastă-sa îl întîmpină pe ușa bordeiului, cu pruncul în brațe, înghinat de suspinele unui plîns peste măsură. Grivei, cînele, îi săria înainte și copilul cel mare lega vaca pentru muls.

Își legă și State vaca și întră în bordeiu, înfulecînd de cîte-va ori dintr'o rămășiță de mămăligă și ronțîind dintr'o ridicie. Își bătu palmele, își șterse gura și se trînti pe rogojina patului.

Pe ziua de mîne șeful orînduise o petrecere „întîmă“. Era onomastica fiică-săi. Făcea adesea asemenea serbări, mai ales de cînd duodia era domnișoară. Pentru serbare trebuiau făcute oare-cari lîrgueli de la oraș și tovarășul lui State, mai vechiu în slujbă și mai priceput, fu orînduit cu împlinirea lor. State urma să-i fie locul.

Nu trecuse bine ceasul, de cînd se trîntise spre odihnă și State fu chemat să înlocuiască tovarășul. Nu făcuse nici o împotrivire, de cît doar oftă, se scărpină sub căciula și luîndu-și felinarul, plecă la cabina de bloc. Ce era să facă? Nu de bătae îi era teamă, căci era obicinuit, ci de alungare.

Era obosit. Urca scările cabinei, pufuind cu greu, ca o mașină îngrămădită cu prea multă povară.

Bordeiul rămăsese în întuneric și plin de țîpătul copilului, trîncănit în albia în care îl legăna cel mare. Nevasta lui State robotea la d-l șef pentru pregătirea serbării de mîne, pe cînd Grivei urla la lună pe bordeiu.

State manevra macazurile (mănunchiurile pentru schimbarea șinilor) ca o mașină, fără să-și dea sama cum. Adesea moțîind se izbea cu capul de manivela acului. Trenurile erau multe. Trecuse șase pînă în miezul nopței, mai avea de primit trei pînă la ziuă. Spre ziuă sint ceasurile cele mai de primejdie. Acum somnul se strecoară și pătrunde toate încheeturile, toate simțurile ori-cărei vietăți și mai ales pe cel căruia într'un fel sau altul a fost lipsit de odihnă la vreme.

State părea zăpăcit. Era ca după o noapte de beție nebună. Funcționarul de serviciu inspectîndu-l și vîzîndu-i buimăceala, îi zise:

— Măi State, tu ești beat.

State zîmbi prostește și funcționarul își crezuse cuvîntul. La ceasurile 3 trecea un accelerat. Stația era adîncită în tăcerea somnului de cătră ziuă. Vremea era umedă și friguroasă. Departe pe linie licăreau luceferii mașinei și sgomotul trenului părea un fel de amestec grozav de loviri, bocete și plîngerî.

State se păstrase din vreme. Ridicase semnalul, manevrasse macazul liniei întîia, hotărîită acceleratului, dar era atît de toropit și așa de moale, încît însemnase manivela macazului doar la jumătate și căzuse adormit pe aparate.

Trenul întră nebun în stație și deodată un trăsnet, un rămăt și întreaga stație e în vîltoare.

State nu manevrasse desăvîrșit. Acceleratul prinsese pe două linii și eși din șine. Erau morți și raniți.

L'au găsit pe State dormind butuc, trîntit lingă aparatele de schimb. L'au desmeticit cu anevoe, izbindu-l, bătîndu-l.

La ziuă State era trimis legat, stîlcit și plin de sînge la cazarma jandarmilor pînă la sfîrșitul „anchetei“ (cercetărei).

În bordeiul din dosul stației nevasta lui State îi boccia copiii, rămași orfani și Grivei urla, urla sus pe comarnic, a jale și pustiu.

Izbînzile zidarilor.

Averea totală a uniunii centrale a zidarilor s'a ridicat la sfîrșitul anului trecut la suma de 277 mii 41 coroane și 18 b., pe cînd în anul 1904 averea uniunii era de 65 mii coroane. În anul 1904 a venit pe partea fie-cărui membru (părtaş) cîte 4 cor. și 42 b. iar în anul 1908 8 cor. 86 b., deci acum averea fie-cărui membru e de două ori mai mare. În anul 1904 s'a cheltuit de către organizația zidarilor peste 4 mii cor. pentru agitații și greve (ștraicuri) în folosul lucrătorilor, iar în anii 1907 și 1908 s'au cheltuit pentru aceiași țîntă suma de 142 mii coroane.

Cheltuelile de agitație au întrecut pentru prima dată în anul 1904 suma de 10 mii coroane; aceleași cheltueli s'au ridicat în 1907 la 51 mii coroane, iar în 1908 aproape la 45 mii coroane. Este de luat în seamă că organizația a făcut economii la cheltuelile personale.

Creșterea ajutoarelor bănești se vede din cifrele de mai jos: În anul 1904 s'au cheltuit pentru ajutoare 2 mii coroane, în 1907 mai mult decît 21 mii coroane, iar în 1908 aproape 19 mii coroane.

Ajutoarele membrilor s'au lărgit, așa că în timpul de față organizația mai dă membrilor următoarele a-

jutoare: În caz de moarte, pentru cei izgoniți de către stăpîni și pentru membrii închiși la stăruința stăpînilor, Se mai dă și scut judecătoresc. În anul 1904 sunta cheltuită pentru apărarea lucrătorilor înaintea judecătorilor s'a ridicat la 750 coroane, în 1907 la 7 mii coroane, iar în 1908 cam tot atîta s'a cheltuit pentru scutul judecătoresc.

În urma agitațiilor pentru mărirea simbriei, în anii 1907 și 1908 lucrătorii au căpătat în 64 de cazuri o mărire a simbriei, în 1 caz o scurtare a timpului de lucru, iar în 143 cazuri o mărire a simbriei și o scurtare a vremii de muncă. Aproape toate grevele s'au săvîrșit cu o izbîndă a lucrătorilor.

Lupta pentru mărirea salariului din anul 1908 au adus lucrătorilor următoarele îmbunătățiri:

În 26 cazuri mărirea simbriei, în 1 caz o scurtare a vremii de lucru, în 58 cazuri scurtarea timpului de lucru și o ridicare a simbriei.

Prin tarife încheiate între stăpîni și lucrători se va scurta timpul de lucru în anii viitori pentru 11 mii 126 zidari și anume: pentru 330 zidari cu un sfert de ceas, pentru 10 mii 796 zidari cu jumătate de ceas.

S'a dobîndit o mărire a simbriei în anul 1908:

pentru	970 zidari	cu	10 bani	pe zi.
„	7528	„	20	„ „ „
„	3921	„	30	„ „ „
„	5974	„	40	„ „ „
„	1208	„	50	„ „ „
„	2929	„	60	„ „ „
„	560	„	70	„ „ „
„	1363	„	80	„ „ „
„	75	„	1 cor. 20	„ „ „

În anul 1908 s'a ridicat așadar simbria la 24 mii 528 zidari în mijlociu cu 40 b. pe zi.

Izbinzile uniunii centrale în privința chemării sale mai de seamă, adică a îmbunătățirii stării zidarilor și a simbriei, se pot vedea din următoarele cifre:

S'a scurtat timpul de lucru în anul 1905 pentru 4 mii 531 zidari, în 1906 pentru 7 mii 981, în 1907 pentru 17 mii 808, iar în 1908 pentru 7 mii 751 zidari. La un loc 38 mii 71, zidari la cari au fost scurtată vremea lucrului pînă la un ceas și jumătate.

Simbria s'a ridicat în anul 1905 la 12 mii 996 zidari cu 5 coroane 49 bani pe săptămînă, în 1906 30 mii 257 zidari cu 3 cor. 9 bani pe săptămînă, în 1907 39 mii 288 zidari cu 2 cor. 52 b. pe săptămînă, iar în anul 1908 24 mii 528 zidari cu 2 cor. 40 bani.

Ciștigul total al lucrătorilor zidari organizați s'a mărit deci în timpul acestor 4 ani cu 10 milioane și 366 mii coroane.

Uniunea centrală a zidarilor ne arată ce izbînzi frumoase se pot dobîndi în folosul muncitorilor dacă ei sunt uniți și organizați.

Lucrătorii zidari romîni să-și însemne deci toate cele spuse aici bine și să între și ei în organizația uniunii, pentru a găsi sprijinul de care adesea au nevoie și pentru a lua parte la foloasele de care se bucură membrii uniunii.

Către membrii organizației muncitorilor la căile ferate.

Adunarea generală a societății va avea loc în localul organizației, Cernăuți, Bahnhofstraße Nr. 68, Duminică 9 Mai 1909 la orele 2 d. a.

Muncitori și Muncitoare!

1. Mai (18 Aprilie calendar vechiu) îl petrecem în anul acesta sub împrejurări și griji grele. Cu atîta mai mult avem nevoie să luăm parte cu mîile la serbarea și demonstrația de 1. Mai.

La 1. Mai ridicăm glasul nostru, spre a cere lucru, spre a cere ziua de lucru de **8 ceasuri**.

La 1. Mai cerem drept de glăsuire pentru femei, protestăm în contra dăjdiilor pentru oaste și cerem pace între popoare.

La 1. Mai cerem îngrijire pentru bătrîni și neputincioși, pentru văduve și orfani.

Muncitori! Lăsați ori-ce lucru, veniți cu toții la serbarea Munciei! Cu cît mai mulți veți veni, cu atîta mai mult va folosi. Nu lăsați să creadă stăpînii că noi n'avem puteri.

Veniți cu toții,

fie pe vreme bună sau rea, și soțiile voastre, femeile, să meargă și ele cu voi!

Cu toate că e Simbătă, alaiul vostru să fie mai mare de cît în alți ani, căci ziua de 1. Mai este pentru voi muncitori o zi sîntă de sărbătoare.

In Roșă se adună muncitorii la 8 ceasuri dimineața la casa muncitorilor Nr. 1117, în drumul mare lîngă „casa nemțească“, de acolo pornesc cu muzica prin Mănăsterește în oraș la Casa Muncitorilor.

In Galiceanca la 8 ceasuri întrunire în fața școalei, de acolo cu muzica în oraș la Casa Muncitorilor.

Tipografii se adună la 8 ceasuri în localul societății, strada Cucurmare 22, de acolo uniți în cortaj pornesc la Casa Muncitorilor.

Toți cei-lalți muncitori se adună pînă la oarele 9 dimineața împrejurul Casei Muncitorilor (Piața teatrului vechiu), aici se va aranja alaiul, care — petrecut de coruri, 3 bande de muzică și steaguri — sosește la oarele 10^{1/2} în

Grădina publică (sala de tir)

unde se vor ținea cuvîntări în toate limbele despre:

Insemnarea 1-lui Mai

După amiază la oarele 4 în grădina de tir (în caz de vreme rea în cele două săli mari)

Mare petrecere.

Se vor aranja dansuri deosebite pentru romîni, ruși și nemți, jocuri de popici, iar seara focuri artificiale, rachete ș. a.

Intrarea la petrecere 20 bani, pentru participarea la dans deosebit 20 bani.

Partidul social-democrat al Muncitorilor.